

Gug - Sønder Tranders Lokalhistoriske Arkiv Årbog 2009

11. årgang



Gug Kirke gennem 800 år

ISSN: 1902-505X

Forord.

Med udgivelsen af denne årbog 2009 vil Gug- Sønder Tranders Lokalhistoriske Forening give sine læsere et indblik i historien om kirkerne i Gug. Den gamle kirke, der lå ved smedens hjørne fra ca. år 1100 og frem til 1530'erne, hvor den nedbrændte og den nye kirke, der har rejst sig ved Uglshøj i starten af 1970'erne.

Forfatteren har forsøgt at få samlet alle de skriftlige kilder i form af små hæfter, avisartikler, protokoller m.v. og sammenskrive det hele i denne årbog 2009, således at kirkernes historie i Gug er samlet et sted.

Men uden hjælp og diverse tilladelser fra Landsarkivet i Viborg, menighedsrådet for Sønder Tranders Sogn og en række enkelt personer var arbejdet ikke lykkedes.

Forfatteren vil derfor gerne takke alle de personer, som har bidraget til denne årbog 2009 og en særlig tak skal lyde til Landsarkivet i Viborg, menighedsrådet for Sønder Tranders Sogn, sognepræst Jens Brun, arkitekterne Exner, kirketjener Frede Uttrup, kirkeværge Jytte Myrhøj, og forhenværende kordegn Knud Erik Laursen, samt alle de personer, som har gennemlæst og kommenteret oplægget.

Julen 2008

Tidligere udgivelser:

- 1997: Gug og Sdr. Tranders – før og nu
- 1998: Træk af Gug skoles historie. Læretid i Sdr. Tranders Brugs 1948-1952
- 1999: Familien Theters liv i Gug i 1930'erne
- 2000: Bjerre-slægten fra Han Herred. Minder fra Smedjen og Sdr. Tranders, Preben Mørch
- 2001: Episoder fra min Barndom, Helen Svendsen
- 2002: Udkom ikke
- 2003: Udkom ikke
- 2004: Min barndom i Gug, Beatrice Vibe
- 2005: Gug Mølle. 2. verdenskrig i Sdr. Tranders
- 2006: Arkæologiske udgravninger og udskiftningskortet for Sønder Tranders Bye.
- 2007: Gartnerier i Sdr. Tranders og udskiftningen af Gug Bye 1795.
- 2008: Kroen i Sdr. Tranders 1844-53. Fra Grønrøgel til Postgaarden. Slægten Winther.

Hvor der ikke er nævnt andet, er de anvendte billeder taget af forfatteren.

1. oplag 2009

Redaktion og layout: Finn Jelstrup

Forsidebillede:

Gug Kirke

Gug-Sønder Tranders Lokalhistoriske Arkiv

Gug Skole, Solhøjsvej 2, 9210 Aalborg SØ

www.gugsoendertranders.dk

info@gugsoendertranders.dk

ISSN: 1902-505X

Gug Kirke i 800 år.

Vaun Egede Jensen

Når vi taler om Gug Kirke, tænker vi alle på den moderne betonkirke fra 1972, som ligger på Nøhr Sørensensvej, men det er Gug Kirke nummer to. Den første Gug Kirke lå på hjørnet ved Gugvej og Sønder Trandersvej i perioden fra 1100 til 1530'erne, hvor den blev brændt ned.

Den gamle Gug Kirke:

Hvad navnet Gug kommer af, er der to forklaringer på.

- Gudug som skulle betyde en landsby ved en vig. Et område eller sted som var helligt.
- Det oldnordiske ord ”gygja”, der betyder hulning eller lavning, og som skulle angive, at Gug (Gygja) er bostedet i hulningen nedenfor bakkerne

At navnet Gug ikke er et helt ualmindeligt navn i lokalområdet ses af, at vi i Himmerland har tre byer med lignende navne, nemlig Gudum, Gudumholm og Gudumlund.

Første gang navnet Gug optræder, er i en skrivelse fra 1425.

Det må formodes, at den gang landsbyen Gug blev etableret, har den ligget på hjørnet af den fjordarm fra Limfjorden, som har gået ind igennem Østerådal og videre mod øst.

I stenalderen var Limfjorden langt bredere end den er i dag og omkring det sted, hvor Aalborg er i dag, fandtes to store og en mindre ø. Den vestlige af øerne er den, som vi i dag kender som Hasseris ø, og den østlige ø kender vi i dag som Tranders ø. Nord for Tranders øen ligger den noget mindre Rørdal ø, som var adskilt fra Tranders ø med en smal fjordarm.

Navnet Tranders kommer formentlig af navnet ”Trant”, som betyder holm eller forhøjning.

At der har været menneskelig aktivitet på ”Tranten” kan tydeligt ses af de mange gravhøje samt de betydelige fund af bopladser, hustomter m.v. som Aalborg Historiske Museum har gjort ved sine udgravninger.

Som eksempler kan nævnes bopladsen ved Gigantium, bopladsen under den nye universitetspark og køkkenmøddingen syd for Kildalsgård på Sdr. Tranders Vej.

Med al den menneskelige aktivitet, der er påvist i området, har der også været behov for lokaliteter/bygninger, hvor befolkningen har kunnet dyrke deres guder og ritualer.

Omkring år 1000 fandt kristendommen vej til vore egne, og da Danmark omkring 1070 blev sognedelt, blev der oprettet tre sogne på ”Tranten”, nemlig Nørre Tranders, Sønder Tranders og Gug.

I året 1053 indgik kong Svend 2. Estridsen en aftale med ærkebiskop Adalbert, der af paven var udpeget som ærkebiskop for hele Norden, en aftale om organisering af den danske kirke. Imidlertid dør kong Svend 2. i 1074, inden han får gennemført aftalen med ærkebiskoppen. Derfor er det først under hans søn Kong Niels der kommer gang i kirkebyggeriet i Danmark.

Ved Lejre vest for Roskilde er der opbygget et historisk arkæologisk forsøgscenter, der illustrerer tiden omkring yngre jernalder.

I et moseområde ved centret har man rekonstrueret en offerplads.

Her er der ofret 2 heste til guderne.



Under Kong Niels, der regerede fra 1104-1134, blev der indført en kirkeskat, kaldet tiende. Bønderne skulle betale en tiendedel af deres afgrøder og denne tiendeskate skulle deles i tre dele:

- en del til opførelse og vedligeholdelse af kirkerne (kirketiende)
- en del til præsternes underhold (præstetiende)
- en del til biskopperne (bispetiende)

Tiendeskatterne betød, at kirken blev tilført store midler, hvilket resulterede i opførelsen af de mange kvaderstens kirker, som vi i dag finder over det meste af landet, og derfor kaldes tiden mellem år 1100 og år 1200 den store kirkebygningsperiode. Man fik i hvert fald bygget mange af de bygninger, som i dag rummer landsbykirkernes kirkeskib.

Det var ofte de samme lokaliteter, hvor befolkningen tidligere havde dyrket de gamle guder, der blevet anvendt til at opføre de nye kirker på.



Et eksempel på hvordan Gug Kirke kunne have set ud, er den rekonstruerede middelalderkirke på frilandsmuseet Hjerl Hede.

Det store kirkeskib var det sted, hvor menigheden opholdt sig, og i det mindre huserede præsten foran alteret. Der var ingen stole i kirkerummet dengang, for præsten ville være sikker på, at menigheden ikke faldt i søvn. Der var to indgange, en for mænd og en for kvinder. Mændenes indgang var større og mere prangende.

Lige inden for indgangsdørene stod døbefonten, idet børn ikke måtte komme ind i kirken, før de var døbt.

Omkring år 1500 havde den katolske kirke en uhyre stor magt. Foruden de rigdomme, der til stadighed strømmede ind fra landgilde og tiende, havde kirken også stor politisk indflydelse, idet bisperne og andre gejstlige stormænd sad i Rigsrådet.

Næsten overalt i Europa var bøndernes kår blevet forværret op igennem middelalderen og de samlede sig nu i et oprør under påvirkning af reformatoriske bevægelser.

I Danmark er oprøret nok mest kendt som grevens fejde. Kaperkaptajn Skipper Clement rejste bønderne i Vendsyssel og Nørrejylland mod adelen i 1534, og bare nogle få kilometer syd for Gug i vådområdet ved Leer blev adelshæren under ledelse af Niels Brock slået i det historiske slag den 16. oktober 1534.

Dette slag fik katastrofal betydning for den første Gug Kirke. Kirken blev brændt ned for at hindre den fremrykkende hær i at benytte kirken til husly, da bondehæren under pres måtte trække sig tilbage til Aalborg. Den 18. december 1534 stormede Johan Rantzaus styrker Aalborg, og mindst 2000 mennesker menes at have mistet livet.

Efter reformationen og den endelige ordning af kirkens forhold efter luthersk forbillede blev truffet på rigsdagen i København i 1536 og lovfæstet i kirkeordinansen fra 1537/39, blev der foretaget ændringer i de oprindelige kirkestifter.

Gug Sogn hørte som alt andet, der lå syd for Limfjorden i år 1554 til Viborg Stift, men ændringerne i kirkestifterne førte til oprettelse af Aalborg Bispesæde, hvor Sankt Budolfi Kirke blev gjort til domkirke.

Den 9. maj 1555 udsendte kong Christian III de såkaldte Klemmesbreve, der bestemte hvilke kirker der i hvert stift skulle nedrives. På det tidspunkt havde pesten, som også kaldtes den ”sorte død”, lagt mange sogne næsten øde.

Om Gug Sogn også var lagt øde ved vi ikke, men overleveringer fortæller, at i Gug Sogn, som den gang bestod af to landsbyer Gug og Filsted, var der kun 2 personer tilbage. En ung mand fra Gug og en ung kvinde fra Filsted, som skulle være blevet gift med hinanden.

Da Gug Sogn i år 1555 blev nedlagt bestod sognet af to byer/ejerlav Gug By og Filsted By. Gug By og et stort areal af Filsted By kom til Sønder Tranders Sogn, medens resten af Filsted By blev lagt til Nørre Tranders Sogn og hovedgården Filstedgård, som senere skifter navn til Sohngårdsholm efter ejeren Johan Sohn.

Landsbyen Filsted skulle have ligget omkring det sted, hvor vi i dag finder Aalborgskolen og søen i det sydvestlige hjørne af den gamle Golfpark. Navnet Filsted finder vi i dag i Filstedvej, som var en af Vejgårds gamle markveje.

Biskop Kjeld Juel indberettede i 1555 til stiftamtmand Otto Krumpen, at Gug sognekirke var nedbrudt. Overleveringer fortæller, at nogle af nedbrydningsmaterialerne skulle være brugt til reparation af Sønderholm Kirke.

Så i året 1555 blev Gug Sogn slettet med et pennestrøg, beboerne frataget deres kirke og henvist til at søge kirke i nabobyen Sønder Tranders. Det skulle i følge overleveringerne have vagt harme igen og igen i de gamle Gugslægter.

400 år uden kirke i Gug.

Selv om senere præster gjorde en del for menigheden i Gug, så blev det ”lille landsogn” et stedbarn ved det noget større sogn Sønder Tranders.

Pastor Flinholm (1923-33) har skrevet, at den kirkelige sans fra menigheden i Gug var ringe og der var ingen egentlig menighedsbevisthed, og det var kun, når vejret var nogenlunde, at der var mødt folk fra Gug til gudstjeneste i Sønder Tranders Kirke.

Pastor William Larsen, (1933-1969) har skrevet: ”Sønder Tranders har fælles træk med Østerhimmerland. Åndelige bevægelser har vanskeligt ved at slå rod. Sognet er hverken blevet præget af Indre Mission eller grundtvigianisme. Man føler sig knyttet til sin sognekirke. Ejendommeligt er det, at befolkningen i Gug aldrig har søgt Sønder Tranders Kirke. Det viser sig, at Gug borgerne ikke har glemt, at man har haft sin egen kirke og været et selvstændigt sogn. Det sidder endnu i folks sind, at man mistede noget værdifuldt, da kirken blev revet ned for 400 år siden. Holdes der gudstjeneste i skolen, møder folk godt op.” Søndagsgudstjenesterne på Gug skole skulle pastor William Larsen, have forsat med frem til 1955.

Ud fra den antagelse, at Gug Kirke blev bygget under den store kirkebyggerperiode omkring år 1100, er der gået ca. 400 år, før kirken i 1554 bliver nedbrudt, og der går over 400 år, før Gug igen får en kirke.

Lad os starte med, at oprindelig havde hvert sogn sin præst og degn, og i hvert sogn fandtes en præstegård og en mindre degnebolig, men i forbindelse med reformationen blev der stor præstemangel, idet mange katolske præster gik over i andre erhverv.

I 1555 befalede kongen ved det såkaldte ”Klemmebrev”, at når præsten i Nørre- og Sønder Tranders ikke var mere, da skulle kirkerne være et anneks til Vor Frue Sogns Kirke i Aalborg og sognepræsten i Vor Frue Kirke skulle ansætte en kapellan til at varetage det gejstlige arbejde ved kirkerne i Nørre- og Sønder Tranders.

Efter reformationen hed den første lutherske præst i Nørre Tranders Ambrosius og han havde sin bopæl i Nørre Tranders. Ambrosius blev dræbt af sin avlskarl omkring år 1555, og derefter trådte kongens befaling i kraft, og de to sogne blev knyttet til Vor Frue Kirke i Aalborg.

Ud fra gamle tingsvidner og gældsbeviser er der fundet frem til, at nedennævnte præster har tjent menigheden i Nørre- og Sønder Tranders, i de nævnte år.

1359 Thomas Nielsen
1364 Dominus Thomas Nicolai
1488 Hr. Niels
1532 Christen Christensen
1536 Magister Ambrosius

Ved udskiftningen af Sønder Tranders i 1785 blev der ikke, som det var normalt i andre sogne, udskilt en ejendom til præsten. Derfor tog kapellanden ved Vor Frue Kirke ophold på den største gård i Sønder Tranders, når han skulle forrette de kirkelige handlinger. Ejendommen kaldes den dag i dag ”Præstholm” og er beliggende på adressen Sdr. Tranders Vej 180.

Vor Frue Kirke ved Arkivstræde og Niels Ebbesens Gade var indtil reformationen en klosterkirke til Vor Frue Nonnekloster og var sandsynligvis byens hovedkirke. Selvom den ikke var domkirke benævnes den i det 16. og 17. århundrede som Domkirken.

At Vor Frue Kirke kunne havde lidt samme skæbne som Gug Kirke, vidner en lille sag om, idet kong Christian III i 1554 påbød byens borgere at nedbryde kirken på grund af dennes, som det hedder ”brøstfældighed”, og borgerne skulle henvises til Helligaardshusets Kirke. Borgerne gik i forbøn, og kongen lod sig formidle og bestemte, at menigheden måtte beholde den gamle sognekirke mod, at tårnet skulle nedtages og at kirkens hvælvinger skulle fornys



Vor Frue Kirke, klemmt inde mellem ny og gammel bebyggelse i den østlige del af Aalborg centrum.

I de næste godt 200 år var det kapellaner fra Vor Frue Kirke, der forrettede de gejstlige handlinger i såvel Nørre Tranders som Sønder Tranders kirker. I 1887 bliver Nørre Tranders udskilt som et selvstændigt kirkesogn.

Fra 1555 til 1789 har nedennævnte præster ved Vor Frue Kirke været tilknyttet kirkerne i Nørre- og Sønder Tranders.

Fra	1555	Peder Jensen
-	15..	Magister Oluf
-	15..	Hans Ibsen
-	1592	Magister Ambrosius Hansen
-	1602	David Jensen Klyne
-	1634	Niels Andersen Holm
-	1645	Jacob Poulsen Thisted
-	1677	Hans Hansen Ramløse
-	1688	Jacob Andersen Langebeck
-	1705	Sixtus Adamsen Aspach
-	1739	Peder Olufsen Hovedstrup
-	1758	Nicolai Clausen
-	1773	Ebbe Clemmensen



Sønder Tranders Kirke består af romansk kor og skib, med de tre sengotiske bygninger, tårnet mod vest, sakristiet på korets nordside og våbenhuset som mod sædvane er placeret på nordsiden.

De tre tilbygninger er opført i munkesten.

1789 blev Sønder Tranders lagt til det 1. residerende kapellani ved Vor Frue Kirke.

Det er muligt ved hjælp af kapellantavlen i Vor Frue Kirke at fastlægge, hvilke kapellaner der har betjent menigheden i Sønder Tranders.

Fra 1789 –	1801	Nicolai Ulrich Bach
Til	1802	Christian Lünow Ferslew
-	1818	Andreas Peter Heden
-	1824	Tycho Fuhr
-	1828	Peter Chr. Stenensen Gad
-	1829	Jens Christensen Bria
-	1830	Jens Krarup
-	1839	Hector Frederik Jansen Fogh
-	1846	Carl Bruun
-	1851	Jens Christopher Schürmann
-	1858	Andreas Laurids Carl Listov
-	1870	Hans Jørgen Theodor Haar
-	1877	Christian Claus Lorenzen
-	1887	Otto Frederik Begtrup Hansen
-	1896	Sofus Andreas Bergsøe
-	1900	Gustav Harald Darre
-	1910	Johan Christian Kall
-	1923	Jørgen Ibsen Soetmann
-	1932	Mads Christensen Flitholm

I 1915 tiltrådte biskop Chr. Ludwig sit embede i Aalborg og kort efter nedsatte han en kommission, der skulle tage de sognekirkelige forhold i Aalborg op til overvejelse og eventuel revision. Det førte til, at man p.g.a den store vækst i befolkningen i østbyen besluttede at skille den østlige del af Vor Frue Sogn fra og danne et selvstændigt kirkesogn omkring en ny kirke ved det, som vi i dag kender som Østre Anlæg.

Det var først tænkt, at kirken skulle ligge på det sted hvor, Fynsgade mødes med Sjællandsgade, men p.g.a. af jordbundsforholdene ville det blive nødvendigt at bekoste en dyr pilotering, hvorfor kirken blev flyttet til sin nuværende placering.



Kirken, der er tegnet af kgl. bygningsinspektør Ejner Packness, blev opført i årene 1928- 1933 og indviet den 15. januar 1933 og fik navnet Skt. Markus Kirke

Det havde været meningen, at pastor Jørgen Ibsen Soetmann ved Vor Frue Kirke skulle have været sognepræst ved den nye kirke, men kort efter kirkens indvielse døde sognepræsten pludseligt.

Så var det meningen, at præst/kapellan ved Vor Frue Kirke, Mads Christensen Flinholm, der havde været en af drivkræfterne ved rejsningen af Sankt Markus Kirken, skulle være sognepræst såvel ved Sankt Markus Kirken som ved Sønder Tranders Kirke, men pastor Flinholm flyttede til sognepræsteembedet ved Nyborg Kirke.

Kirkekomitéen for Sankt Markus Kirke og menighedsrådet ved Sønder Tranders Kirke opfordrede derefter pastor William Larsen til at modtage embedet. Så fra den 30. december 1933 til 31. december 1968 var William Larsen præst begge steder.

Sankt Markus Sogn var et vidstrakt sogn, som først sluttede langt ude ad Gugvej, hvor det stødte op til Sdr. Tranders Sogn. Da der er langt fra Gug til såvel Markus Kirken som Sønder Tranders Kirke, og da Aalborg Kommune i efteråret 1933 stillede ”kommunehuset” på Gugvej 27 til rådighed for sognearbejdet, blev denne bygning et samlingspunkt for menigheden i nærområdet fra begge sogne. Hvor længe aktiviteterne fortsatte på Gugvej 27, fortæller sig, uvisheden, men pr. 1. juli 1956 blev Gugvej ved en sognedeling overført til Vor Frue Sogn.

Præster ved Skt. Markus Kirke, der har betjent menigheden i Sønder Tranders.

Fra	1933	Jørgen Ibsen Soetmann
-	1934	William Larsen, f. 1898 i Olsker

Befolkningstilvæksten i Aalborg fortsætter, og op igennem 1960'erne spredte den sig til forstaden Gug og dermed var skabt grundlag for at rejse en kirke.

I takt med at indbyggertallet i Gug voksede, forstærkedes Sønder Tranders menighedsråds ønske om, at blive et selvstændigt pastorat, hvorfor man i efteråret 1965 bad Biskop Erik Jensen om at få oplyst i Kirkeministeriet, hvad der var til hinder for at få Sønder Tranders Sogn udskilt/løst af sit tilhørsforhold til et andet sogn.

Menighedsrådet nedsatte ligefrem et udvalg til at arbejde med at få Sønder Tranders Sogn udskilt. Udvalget, der blev nedsat efter menighedsrådsvalget den 19. november 1965, kom til at bestå af driftsleder Th. Bisgaard, som formand, gårdejer Regnar Juel og lærer A. Gundersen. Deres arbejde resulterede i, at menighedsrådet i november 1968 sendte en ansøgning om udskillelse til Kirkeministeriet.

Arbejdet med Gug Kirke var i samme periode kommet så langt frem, at der blev taget beslutning om at Gug Kirke skulle bygges, og at kirken skulle være en filialkirke til Sønder Tranders Kirke. Befolkningens størrelse i Sønder Tranders og Gug havde også nået en sådan størrelse, at der var grundlag for et selvstændigt pastorat og en ny kirke.

Så ved kgl. resolution af 23. maj 1969 blev sognepræst Johannes Nøhr Sørensen beskikket til præst for menigheden i Sønder Tranders Sogn i Aalborg Stift.

Hermed var vejen banet for, at Gug efter godt 400 år kunne få sin kirke tilbage og Sønder Tranders blive et selvstændigt sogn, som ikke skulle dele sin sognepræst med andre.



Gug Kirke blev opført fra 15. juli 1971 til dec. 1972.

Kirkens tårn blev opført i 1982.

Kirken blev i 1996 udvidet med en sognesal og lokaler til undervisning m.v. i kælderen.

Præster ved Sønder Tranders Kirke

- 1969 – 1978 Johannes Nøhr Sørensen
- 1977 - Jens Brun, født 13. oktober 1949
Cand. theol. fra Århus universitet 1. dec. 1976.
Residerende kapellan i Sønder Tranders sogn fra 1. maj 1977.
Sognepræst 1. april 1978.

- 1978 – 1990 Finn Kirkemann Eriksen, f. 1946 i Århus
- 1990 – 2003 Bodil Engers, f. 1955 d. 2003
- 1990 - Hanne Kragh Pahuus, f. 1947 i Aalborg, sognepræst i Gjerrild fra 1983-1990
- 2004 – 2008 Marianne Zeuthen, f. 1969
- 2008 - Marie Kirketerp, f. 1971

Hvor lå den første Gug Kirke:

At der har eksisteret en Kirke i Gug, er der slet ikke tvivl om. I udskiftningsprotokollen, der blev nedfældet ved udskiftningen af landsbyen Gug i 1795, blev det bestemt at kirkejorden på 1 skp. 3fdk (skæppe og fjerdingskar) blev tillagt ejeren af Sohnsgårdsholm kammerherre Adeler. Der er dog hverken i udskiftningsprotokollen eller på det i forbindelse med udskiftningen udarbejdede matrikelkort antydninger af, hvor kirken skulle have ligget.

I 1916 fandt man ved gravning i købmand Bertelsens have skeletrester af mennesker. Andre overleveringer fortæller, at man nord for smedjen, der lå på hjørnet af Gugvej og Sdr. Tranders Vej, er stødt på fundamenter fra bygninger, men hvilket år man er stødt på disse fundamenter fremgår ikke.

Men i forbindelse med nogle byggerier i det 20 århundrede, blev kirkegårdens udbredelse mere præcis og måske kan fremtidige renovering/nedrivninger og nyopførelser af bygninger på smedens hjørne i Gug give en større viden.



Smedens hjørne i Gug. I forbindelse med til og ombygninger af bebyggelsen er der fundet skeletdele som stammer fra den gamle kirkegård.

Kirken og kirkegården vides at havde ligget i området fra rundkørslen på Gugvej og Sønder Tranders Vej og hen til og under Danske Bank på Gugvej 223. Da der ingen rapportering er om fund af skeletdele i forbindelse med reparation/renoveringer af kloakledning m.v. i Gugvej må det formodes, at kirkegården ikke har strakt sig ud under vejen. Det må dog formodes, at kirkegården har strakt sig et stykke mod øst for Gugvej, men grænsen er noget usikker.

En barsk historie.

I 1922 indberetter museumsleder Hedelund til Nationalmuseet, at der på en grund ved Gugvej skulle opføres et nyt hus efter, at det gamle var nedrevet. Under dette bliver der fundet et kvindeskelet og et mandsskelet imellem hvis ben, der lå skelettet af et barn.

I 1974 fortæller den forhenværende tømrer Poul Jensen, at han i 1922 arbejdede med opførelsen af det nye hus, og at han husker de omtalte skeletdele, som den daværende skolelærer Jensen fik samlet i en Brasso kasse og nedsat i indviet jord på Sønder Tranders Kirkegård. Alt så godt, man behandlede de gamle skeletter med respekt og sikrede dem et nyt hvilested.

Men det uhyggelige og barske består i det, som Poul Jensen videre fortalte, nemlig at den nye ejer Niels Christian Sørensen's kone Mette Marie døde inden de kunne flytte ind i huset, og at Niels Christian Sørensen mente, at han kunne høre skeletterne, der var fundet under huset. Det gik, Niels Christian Sørensen så meget på, at han blev sær og kort tid efter døde. Om det var forældrenes død eller de omtalte skeletter, der fik Niels og Mettes datter Nielsine Petrea til kort tid efter faderens død, at hænge sig i huset, var tømrer Poul Jensen ikke klar over.

Ser vi lidt nærmere på sagen og kigger i kirkebogen for Sønder Tranders Sogn under døde, finder vi husejer i Gug Niels Christian Sørensen død den 4. juli 1929 i en alder af 64 år. Hans hustru Mette Marie Sørensen, født Nielsen død den 2. februar 1930 i en alder af 61 år. Deres datter Nielsine Petrea Sørensen døde den 11. september 1930, og i margen ud for Nielsine har præsten noteret, fundet den 12. september, selvmord ved hængning. Nielsine blev 29 år.

Så selv om den gode tømrer Poul Jensen i 1974 har gjort sig anstrengelser for at huske de enkelte detaljer, så har tiden og måske den lokale folkesnak givet den udlægning, at det var skeletterne fra den gamle kirkegård, der var årsagen til, at en hel familie døde inden for kort tid.

Skeletrøveriet, der aldrig blev opklaret.

Da Jondahl-Huse A/S i 1974 skulle bygge en filial til Den Danske Landmandsbank i Gug, nu Danske Bank, støder man på skeletdele som senere skulle vise sig at høre til ikke mindre end 11 grave. Museumsdirektør Torben Witt fra Aalborg Historiske Museum bliver opmærksom på fundet igennem en avisartikel fra Aalborg Stiftstiden fra 23. juni 1974 og undersøger stedet.

Gravene havde næsten alle sammen ens retningsorientering og var nedgravet til omkring 1 meters dybde. Gravene fremtrådte som afrundede fordybninger og der var ingen tegn på, at der var anvendt kister. For at holde fundet rimeligt skjult for offentligheden, blev arbejdet standset og håndværkerne sendt på ferie.

Men det var for sent, for efter omtalen i Stiftstidende, viser det sig desværre umuligt at holde udgravningen af kirkegården uforstyrret. Alle gravene bliver i nattens mulm og mørke plyndret, så museumsfolkene får ikke mulighed for at fastslå, hvornår kirkegården er sløjftet.

Torben Witt har beskrevet, at da han kom til stedet, var området nord og øst for den støbte grund til den kommende bankbygning afgravet, og at arbejderne på pladsen fortalte, at man i dette område ikke havde bemærket skeletdele. Dette forhold stemte godt i overensstemmelse med museumsinspektørens iagttagelser om, at de fundne grave lå i udkanten af kirkegården, som måtte have ligget syd og øst for den nye bygning.

I flere af gravene havde der været foretaget flere begravelser så man antog, at der var tale om ca. 15 personer. Men hvor de mange skeletdele var forsvundet hen, er stadigvæk en gåde.

Et af datidens kulørte ugeblade skrev en flere sider lang artikel om en række kulter i Danmark, der benyttede skeletdele i forbindelse med deres ritualdyrkelse. Et andet bud var, at de unge medicinstuderende ved landets universiteter brugte skeletdelene i forbindelse med deres hjemmestudier af den menneskelige anatomi.

Artiklen giver den makabre oplysning, at de menneskelige kranier, blev solgt alt efter hvilken stand de var i til mellem 250 og 1000 kr. pr. stk.

Gug ny kirke:

Gug vokser – Sdr. Tranders stagnerer.

Det var ikke kun Aalborgs nærhed til Gug, der gjorde at Gug området blev den del af Sønder Tranders Kommune, der havde den største vækst. For med vedtagelsen af byudviklingsplanen for kommunen i 1953, blev der kun bygget 2-3 huse i Sønder Tranders frem mod 1960. Det havde det resultat, at Sønder Tranders fra ca. 1949 og frem til 1960 stagnerede fra 250 husstande til 241, medens Gug i samme periode voksede fra ca. 200 husstande til 483 husstande.

Beboerne i Sønder Tranders kunne nu ikke helt give Aalborg skylden for stagnation, for i slutningen af 1950'erne kunne lærer J. Chr. Sørensen, der var Sønder Tranders Kommunes folkeregisterfører, fortælle, at Sønder Tranders var en "ungkarleby". Der var hen ved 30 ungarle, der sad rundt omkring på gårdene og det fører jo ikke til mange børn. Så da ungarlene var omkring 50-60 år og skulle have været bedsteforældre, manglede der næsten en hel generation i byen.

Op igennem halvtresserne bliver der bygget en halv snes huse eller mere om året i Gug og villa kvartererne breder sig ud af Ådalsvej og Fælledvej, den såkaldte "Hollænderby", efter murermeister Holland, der opførte mange af husene på Ådalsvej og Borger Allé. Området, hvor vi i dag finder Elmesvinget og Cedervænget, var dengang en havekoloni opkaldt efter den tidligere ejendom "Ernasminde". Hovedparten af disse kolonihaver var ejet af folk fra Aalborg, som ikke bare dyrkede kartofler, gulerødder m.v., men de ventede også på, at området kunne blive byggemodnet, så de kunne få bygget deres egne parcelhuse.

I 1962 var befolkningstallet i Gug vokset til 1200 personer og med den samfundsudvikling, der var sat i gang, ville dette tal stige væsentligt i de kommende år.

Med så stor en befolkningsgruppe i området omkring Gug var der også grundlag for en kirke.



Luftfoto fra 1960-64.

Ejendommen der ligger i øverste venstre hjørne er Beatesminde. Den gruppe træer der er nederst midt i billedet er Uglshøj og vejene til højre i billedet er Elmesvinget, Dyssebakken og Cedervænget. Yderste til højre ses Ermasminde

Testamentet:

Pastor William Larsen har fortalt, at han den 20. august 1951 blev ringet op af proprietær Hans Hansen, Beatesminde, som gerne vil have, at præsten straks kom til stede, da der var noget han gerne ville snakke om.

Proprietær Hansens hustru, Anna Dorthea Hansen født Peen, var død den 30. juni 1951, så det var naturligt, at han gerne ville tale med præsten, men da præsten kom til Beatesminde stod proprietær Hansen med overtøjet på og i gummistøvler. I hånden havde han sin stok, og ved hans venstre side var der en stor sort hund. Proprietæren pegede på et par gummistøvler og spurgte, om de passede, underforstået om de passede præsten, for de skulle ud på en spadseretur.

De gik nu sammen over til proprietærens yndlingssted Uglshøj, og mens de stod på toppen af gravhøjen pegede proprietæren rundt og sagde, at dette område på 5-7 tønderland var testamenteret til et kirkebyggeri og en præstebolig, og at præsten skulle tage skøde på arealet.



*"Forældre" til Gug Kirke
Anna Dorthea Hansen og
Hans Johan Hansen ligger
begravet på Sønder
Tranders Kirkegård.*

*Universal arving Karen
Bertelsen og hendes mand
C.C. Bertelsen er stedt til
hvile i samme gravsted*

Det vil pastor William Larsen dog ikke, men opfordrede proprietæren til at testamentere arealet til Sønder Tranders menighedsråd.

Hvorfor pastor William Larsen fortæller historien i 1951 er svært at forklare, for proprietær Hansen og hans hustru havde allerede den 11. juni 1945 oprettet et testamente til fordel for et kirkebyggeri ved Uglshøj.

Ægteparret havde forestillet sig en kirke omkring Uglshøj og med kirkegård på skråningen ned mod Gugvej og opkaldt efter gården ”Beatesminde”.

Navnet ”Beatesminde” stammer fra Anne Beate Adler, datter af Theodorus Adler, som ved udskiftningen af Gug i 1795 var ejer af hovedgården ”Sohngårdsholm” hvorunder halvdelen af fæstegårdene i Gug hørte. Han udflyttede gården fra fællesskabet i Gug og samlede al jord i det nordvestlige hjørne af ejerlavet. Adler yndede at navngive sine nyopførte gårde efter familiemedlemmer, så datteren Anne Beate lagde navn til ”Beatesminde”.

De 5 tdr. land, der var skænket, var nok i overkanten af, hvad der skulle bruges til et kirkebyggeri, men proprietær Hansen havde tænkt, at den eventuelle overskydende jord kunne sælges og danne kapitalgrundlag for kirkebyggeriet. I testamentet havde ægteparret indsat en klausul om, at der skulle være taget endelig beslutning om kirkebyggeriet inden 20 år efter sidste testators død, ellers ville grunden tilfalde arvingerne.

I starten af 1960 var der flere, der talte mere om at bygge børnehaver, skoler og ældreboliger end om at bygge ”unødvendige dyre” kirker, og da befolkningsudviklingen i Gug endnu ikke havde taget fart, var det kirkemyndighedernes opfattelse, at der ikke var behov for en kirke i Gug.

Så kirkekomitéens arbejde var i de første år op ad bakke, bare for at få overbevist de mange skeptikere om nødvendigheden af en kirke i Gug.

Proprietær Hansen og hustru havde ingen børn, men ved arveudlægsskøde overtog deres husbestyrinde Karen Bertelsen i 1954 gården Beatesminde.

Kirkekomiteen:

Det var menighedsrådet for Sønder Tranders Kirke, der i de første år efter at jorden ved Uglshøj var skænket til en kirkegrund, arbejdede med at få jorden overdraget til menighedsrådet og få udarbejdet en byplanvedtægt, der gjorde det muligt at få opført en kirke på Beatesmindes jord.

Menighedsrådet nedsatte dog et mindre udvalg den 26. marts 1954 til at tage sig af kirkesagen. Udvalget kom til at bestå af gårdejer Hølzermann, som formand, fru lærer Thether, eternitarbejder Bisgaard og sognepræst William Larsen.

Op til menighedsrådsvalget i foråret 1961 var der afholdt møder med stadsarkitekten for at undersøge mulighederne for at inddrage Uglshøj i forbindelse med kirkebyggeriet og fastlægge højde ved et kommende kirkebyggeri.

Arbejdet blev udsat til efter valget, hvor der i forbindelse med konstitueringen den 28. november 1961 blev nedsat en kirkekomite til at arbejde videre med planerne for et kirkebyggeri i Gug. Kirkekomiteen kom til at bestå af 5 medlemmer fra menighedsrådet og 5 andre borgere, deraf 2 medlemmer fra sognerådet. Medlemmerne fra menighedsrådet var lærer Anders Gundersen, Knud Christensen, Helga Thether, Regnar Juel og sognepræst William Larsen.

I mere end et år arbejdede kirkekomitéen hårdt på flere fronter og afholdt en række møder med diverse myndigheder, institutioner, kommissioner og sogneråd for at finde frem til nogle foreløbige planer for et kirkebyggeri.

Med kirkeministerens godkendelse den 16. februar 1963 fik menighedsrådet lov til at tage skøde på den testamenterede grund fra Beatesminde, og i princippet blev der også givet tilladelse til, at der måtte rejses en kirke i Gug.

Kirkekomiteens fortsatte arbejde førte til, at man den 28. januar 1965 på Juelsgård kunne underskrive det betingede skøde. Ved højtideligheden, der blev forevigt af Aalborg Stiftstidende, skrev Karen Bertelsen som universalarving under som sælger og hele menighedsrådet som køber.

I samme artikel offentliggør kirkekomitéen, at den har vedtaget, at der foretages en husstandsindsamling i Gug til fordel for den nye kirke.

Før kirkebyggeriet kunne gå i gang, skulle kirkekomitéen råde over et beløb der svarede til en tredjedel af byggeomkostningerne. Dette beløb regner man med at nå, dels ved husstandsindsamlingen og dels ved at sælge en passende del af den overdragne jord.

I Byplanvedtægten nr. 48, der omhandler arealet, der begrænses af Gugvej i vest, Byplanvej i nord/nordøst og motorvejen i syd/sydvest bestemmes, at område D udlægges til præstebolig, skole, idrætsplads, vuggestue, børnehave, fritidshjem o. lign., samt til kirke uden begravningsplads.

Vedtægten bliver vedtaget af Aalborg byråd den 30. oktober 1973, næsten et år efter at Gug Kirke er indviet og taget i brug.

Med vedtagelse af vedtægt nr. 48 bliver byplanvedtægt nr. 2 som det tidligere sogneråd for Sønder Tranders havde godkendt den 6. maj 1968 for den mellemste del af Gug ophævet.

De store ændringer mellem de to byplaner bestod i, at der i stedet for kædehuse o.l. på arealet mellem Uglshøj og Gugvej nu skulle opføres en skole - Byplanvejens Skole. Oprindeligt var der planlagt et benzinsalgsted, et butikscenter og offentlige institutioner. Ved ændringen blev benzinsalgstedet udtaget af vedtægten.

Arkitekterne:

Kirkekomiteen havde været på studietur rundt i det midtjyske og havde bla. set flere kirker i Randers- og Århus området og af de kirker der fandt mest i øjnene var Sct. Clemens Kirke i Randers.

Grundstenen til denne kirke var lagt den 25. november 1961 og kirken var indviet den 8. september 1963, altså en ny moderne kirke tegnet af arkitekterne Inger og Johannes Exner samt Knud Erik Larsen.

Kirkekomiteen havde kontakt til en række andre arkitekter men valget faldt, ud fra de fremlagte skitser og idéer, på Inger og Johannes Exner.

Som andre arkitekter i tiden var de optaget af den internationale modernisme kombineret med social forståelse og funktionelle aspekter.

Parret var igennem deres opvækst forankret i kristendommen og det var derfor naturligt for dem, at gå ind i projekter med restaureringsopgaver af kirker og udarbejdelse af projekter til nye kirker.

Inger Exner blev født den 20. august 1926 og voksede op i Randers i et kristent og borgerligt hjem. Efter studentereksamen fra Randers Statsskole i 1945 påbegyndte Inger arkitektstudiet i Århus sammen med sin studiekammerat fra Randers Johannes Exner, der var søn af provst Gustav Exner og var født den 25. marts 1926. Parret blev gift i 1952.



Billedet er i privat eje og venligst udlånt af Inger og Johannes Exner

Efter i 1958 at havde vundet 1. præmien i en konkurrence om en ny kirke i Randers oprettede parret egen tegnestue i Århus.

Parret har igennem restaureringer af mange kirker, sognegårde og historiske bygninger arbejdet med, hvordan ny og gammel arkitektur kunne forholde sig til hinanden, og hvordan nyt kunne indpasses i gammelt.

I de kirkeprojekter, som parret har stået for siden midten af 1950'erne, går følgende elementer eller principper igen:

- en kirke med en enkel form, der passer til den evangeliske lutherske trosretning,
- brug af homogene materialer,
- et rum hvor menigheden er samlet omkring, dåben, nadveren og ordet

Men lyset – med en blanding af dagslys og kunstlys – er det som giver de enkelte kirker deres særpræg.

Et element som også har indgået i parrets idéer til kirkernes udformning er kirkernes geografiske placering, omgivelserne og den historie der er knyttet til stedet. Hvor meget gravhøjen Uglshøj sydvest for Gug Kirke har bidraget til det historiske element skal være usagt.

Ved Gug Kirkes 25 års jubilæum i 1997 fortæller Johannes Exner, at den oprindelige inspiration til Gug Kirke bestod af 2 elementer:

1. Den romanske kirke med dens aftrappede former, som skib, kor og apsis. Den romanske kirketype er ikke, som man tror en urørlig og afsluttet kirkebygning, idet de fleste romanske kirker senere får et gotisk tårn som forlænger kirkens vestgavl.
2. Aalborgs verdenskendte Portlandcement.

Gug Kirke er placeret højt på østsiden af en stor bred dal, som i tidernes morgen har været en fjordarm til Limfjorden. Da man påbegyndte projekteringen, var der kun marker og den markante gravhøj Uglshøj på toppen. Fra toppen kunne man se ind over Aalborg med de mange skorstene, kirker, kirketårne, Aalborgtårnet o.a. Udsigten er med årene blevet ringere, men med rydningen af træbevoksningen i 2008 har man igen fået udsigt ind over Aalborg.

Ved udformningen af tilbygningen i 1996 var ideen, at kirkens oprindelige identitet skulle bevares, og i lighed med tidligere tiders udbygning af kirker med tårne, skulle Gug Kirkes tilbygning mod den sydlige endegavl give kirken et nyt kropsligt led.

Johannes Exner har som arkitekt været fascineret af lyset og den skulpturelle virkning som lys og skygge kan give et rum.

”Det er i lyset, at det guddommelige kommer ind i kirken. Der findes ikke noget smukkere kunstnerisk element end lyset, det tror jeg enhver kunstner må give mig ret i. Denne rendyrkning passer godt til arkitektur, og den passer også godt til det lutherske kirkerum” har Johannes Exner engang udtalt.

Man kan ikke komme uden om, at arkitekterne Exner har givet Gug Kirke et smukt og særegent lys. Aflægger man Gug Kirke et besøg i dagtimerne, hvor det ikke er nødvendigt at tænde det elektriske lys, vil man opleve alt efter vejrlig og døgnets rytme et spil mellem lysindfald og skygger, som giver de forskellige betonflader en oplevelse af en skulptur i bevægelse. Når kirken ligger badet i lys fra de mange elektriske pærer, vil man uvilkaarligt sammenligne kirkerummet med et mini univers, hvor tusinde af stjerner lyser ned på en. Stjernehimmelen er med til at give rummet vidde og storhed. Kombinerer man så dagslysets indfald, skyggedannelser på de store betonflader og den elektriske stjernehimmel får man en oplevelse af noget stort, som bevæger sig langsomt og som giver tid til fordybelse i skygespillet og eftertænksomhed.

Fra ide til færdig kirke.

I februar 1965 blev der nedsat et samarbejdsudvalg mellem kirkekomiteen, den kommende kirkes arkitekter Inger og Johannes Exner, byplanudvalget i Sønder Tranders og Selskabet ”Beateshøj”, som havde til formål at sørge for, at den store bebyggelse som Selskabet ”Beateshøj” havde planlagt mellem bygrænsen og grunden, hvor den kommende Gug Kirke skulle opføres, blev planlagt og koordineret således, at der kunne skabes en smuk helhed, der ville blive domineret af kirkekomplekset.

Selv om kirkekomiteen pressede på, må man i 1965 afvente udarbejdelse af en byplan for hele området og motorvejens endelige placering.

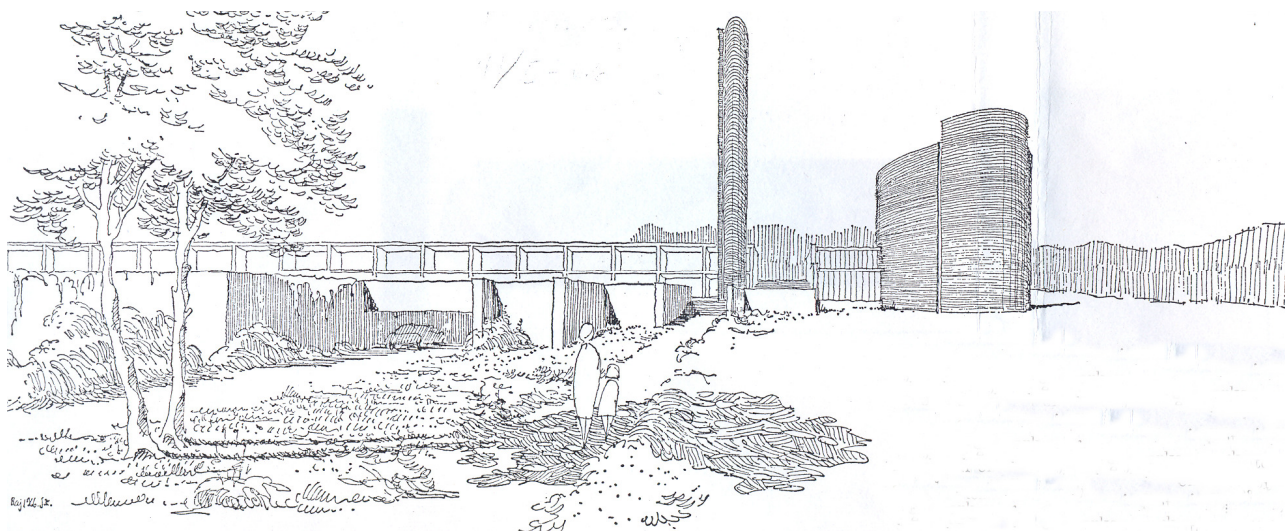
Onsdag den 11. maj 1966, kunne man i Aalborg Stiftstidende læse om ”Skibsformet kirke i Gug”. Byplanudvalget i Sønder Tranders havde dagen før holdt møde med kirkekomiteen og kirkens arkitekter Inger og Johannes Exner. Formanden for kirkekomiteen lærer A. Gundersen oplyste til avisen, at man havde drøftet kirkens omgivelser, som arkitekterne Exner har nogle ganske bestemte ønsker til.

Skitsen til kirken gik ud på, at kirkebygningen skulle opføres af gule hårdt brændte sten. Kirkeskibet skulle være udformet som et skib med et alterparti i stævnen. Der skulle være plads til 240 personer og den bagerste del af kirken skulle være afskærmet med en foldedør, hvor der skulle være plads til yderligere 130 personer. Lyset skulle komme fra et meget stort vindue bag orgelet.

Klokketårnet skulle stå frit på pladsen foran hovedindgangen og være formet som to parabelformede skaller forskudt i forhold til hinanden, således at der fremkom to høje lyssøjler.

Det var ikke kun kirken, arkitekterne havde ideer om, men også omgivelserne, idet det høje areal øst for Uglshøj skulle bebygges med butikker, børneinstitutioner og andre offentligt prægede funktioner, samt en stor parkeringsplads.

Arealet nord for Byplanvejen skulle bebygges med treetages boligblokke, mens den lave del mod vest ned mod Gugvej var tænkt bebygget med lave enfamiliehuse.



Det udarbejdede projekt skulle indsendes gennem Stiftsøvrigheden i Aalborg til godkendelse i Kirkeministeriet, men projektet blev forlagt ved Stiftsøvrigheden og glemt i 2 år.

Da formanden for kirkekomiteen efter de 2 år rykkede for en afgørelse, var der sket en sådan udvikling i området, hvor kirken skulle bygges, at arkitektparret ikke længere kunne gå ind for det oprindelige projekt. Det var måske også den bedste løsning, da den oprindelige tegning i den mellemliggende periode var forsvundet.

Element og betonbyggeri var skudt op i området i et sådan omfang og endda mere end oprindeligt planlagt, at en ellipseformet (skibsformet) kirke i mursten ikke længere ville passe ind i en helhed.

I stedet for at det var den nye kirke der skulle præge bebyggelsen i området, blev det nu den etablerede bebyggelse, der kom til at præge den nye kirke.

*Billeder taget
fra kirketårnet
som viser den
bebyggelse som
kom til at
præge kirken
og ikke kirken,
der kom til at
præge
bebyggelsen.*



På sognerådsmødet i maj 1968 bliver medlemmerne orienteret om, at Boligministeriet havde godkendt bebyggelsesplanen for området ved den kommende Gug Kirke.

Med Boligministeriets godkendelse var det muligt at opføre en snes boligblokke i området nær Aalborgvej og nord for Byplanvej. Syd for Byplanvej blev det tilladt at opføre en kirke og et butikscenter.

I efteråret 1969 går arkitekterne i gang med at udarbejde det projekt, som kom til at danne grundlaget for den kirke, der blev opført fra juli 1971 til december 1972. Det skal dog bemærkes, at klokketårnet p.g.a. budgetmæssige årsager måtte udskydes til senere.

I februar 1970 godkender det samlede menighedsråd arkitekternes skitse, og arkitekterne kunne gå videre i deres arbejde med at få de endelige godkendelser.

I juni 1971 afholdes der licitation på arbejdet og den 15. juli 1971 påbegyndes arbejdet med at opføre Danmarks første betonkirke.

Værsgo at sidde ned, sagde biskop Erik Jensen og satte sig på en planke ved grundstensnedlæggelsen til den nye Gug Kirke. Det var mere end de ca. 50 fremmødte håndværkere, medlemmer af menighedsrådet, præster og naboer kunne gøre, idet der ikke var planker nok til alle. De måtte stående høre biskoppens tale i anledning af grundstensnedlæggelsen den 5. november 1971.

Allerede ved økonomiafrapporteringen i februar 1972, måtte menighedsrådet konstatere, at der var så store overskridelser af budgettet, at man blev nødt til at udskyde byggeriet af klokketårnet til senere.

Forud for rejsegildet den 4. august 1972 havde det været til debat i menighedsrådet, om der skulle gives en ½ flaske akvavit eller et eksemplar af det nye testamente i gave til de håndværkere, der havde deltaget i opførelsen af kirken. Hvad resultatet blev, er ikke oplyst og ligesom præstens undersøgelser om det legitime i at give en sådan gave i forbindelse med et kirkebyggeri heller ikke er oplyst.

Entreprenørfirmaet A. Enggaard, Aalborg kunne i rimelig tid før indvielsen af kirken den 3. december 1972 aflevere kirken til menighedsrådet.



Fra venstre Stiftamtmand J.A. Lorck, biskop Erik Jensen og yderst til højre borgmester Marius Andersen

Billedet er venligst udlånt af Sønder Tranders menighedsråd og taget af Leif Nielsen

Den 1. søndag i advent 1972 indviede biskop over Aalborg Stift Erik Jensen Gug Kirke. Efter at biskoppen havde indviet kirken, den anden kirke i Gugs historie, kunne sognepræst J. Nøhr Sørensen holde den første prædiken i 438 år i Gugs egen kirke.

Gudstjenesten afsluttedes med et postludium, hvorefter en procession med bla. Stiftamtmand J.A. Lorck, provst for Aalborg Søndre Provsti Tage Nielsen, biskop Erik Jensen, sognepræst J. Nøhr Sørensen og menighedsrådets formand Anders Gundersen forlod kirken.

Indsamling af penge.

Formanden for menighedsrådet Anders Gundersen har nævnt, at han havde tre hovedformål med at skaffe penge til Gug Kirke, nemlig

- At vise interesse for kirken
- At skabe interesse for kirken
- At få penge til kirken

Princippet, med at det er brugere eller sognebørn der skaffer penge, er ikke nyt. I forbindelse med opførelsen af Vejgård Kirke i 1905 skaffede sognebørn ca. kr. 7.000 af de 28.000 kr., som hele kirkebyggeriet kom til at stå i. Staten ydede et beløb på kr. 18.500, og på Aalborg biskoppens foranledning blev der iværksat en indsamling, som skaffede de sidste penge. Ved opførelsen af Skt. Markus Kirke i 1933, havde kirkekomiteén formået at samle omkring kr. 200.000 af de kr. 420.000 som kirken kostede. Restbeløbet blev ydet af staten.

Økonomien for Gug Kirke blev noget anderledes, for det første havde man modtaget en stor gave i form af et stykke jord, og da der ikke måtte anlægges en kirkegård på arealet, blev det muligt at frasælge en del af jorden og derved skaffe penge til byggeriet.

Kirkekomiteen havde set, at der kunne være skattemæssige konsekvenser for de personer, som ville støtte kirken med en pengegave. Kirkekomiteen vurderede at det ville være svært at få lokalbefolkningen til at støtte kirkebyggeriet, hvis man udover støttebeløbet også skulle betale skat af støttebeløbet.

Kirkekomiteen fik derfor fra Finansministeriet en godkendelse for året 1965 og de efterfølgende år til at modtage gaver med den virkning, at givne kunne fratrække beløbet ved opgørelsen af deres skattepligtige indkomster indenfor de i ligningsloven fastsatte grænser.

I oktober 1966 gik 30 listebærere rundt til de 600 husstande, der på det tidspunkt fandtes i Gug, og omkring 60 % af disse støttede kirkesagen med et kontant beløb, som ved udgangen af oktober måned 1966 viste at være på kr. 45.500.

Men nu var det sådan, at kirkekomiteen ikke bare kunne iværksætte en indsamling uden tilladelse, så den fik man af Politimesteren i Aalborg, den 3. august 1966, på følgende vilkår.

- At indsamlingen måtte foregå i perioden 1.-15. oktober 1966, dog ikke søndagene 2. og 9. oktober,
- At indsamlingen de enkelte dage slutter senest kl. 18,
- At der ikke som indsamlere anvendes børn under 11 år,
- At børn mellem 11 og 18 år kun anvendes til husstandsindsamling, såfremt de er ifølge to og to
- At hver husstand kun besøges én gang.
- At der ikke under nogen form ydes indsamlerne provision eller andet vederlag.

Når indsamlingen var afsluttet skulle kirkekomiteen senest den 15. januar 1967 indsende et behørigt regnskab til Politimesteren.

I 1966 regnede man med en byggesum på 1,6 mill., som skulle finansieres ved at sælge den del af kirkegrunden, der ikke skulle benyttes for kr. 500.000, et statstilskud på kr. 300.000, over ligning (kirkeskatten) kr. 700.000 og så indsamlede midler på kr. 100.000. Da kirkekomiteen først havde tænkt sig, at sætte kirkebyggeriet i gang om 4-5 år håbede den på, at de resterende indsamlede midler kunne blive bragt til veje.

Af den regnskabs oversigt som revisionsfirmaet N. H. Christensen udfærdigede i maj 1973, fremgår at den samlede byggeudgift blev kr. 3.405.444,42.

Udgiften til bygningsarbejdet havde beløbet sig til kr. 2,5 mil. og inventaret til knap 0,2 mil. medens resten var til merværdiafgift, honorarer, finansieringsudgifter m.v.

Pengene tilvejebragt ved indsamlede midler fra borgerne i sognet beløb sig til kr. 85.000. Kirkegrunden var blevet solgt for næsten kr. 0,5 mil., der var ligningsmidler på næsten kr. 0,7 mil., Aalborg Kommune havde ydet et tilskud på kr. 51.558 og Kirkeministeriet havde givet et ekstraordinært tilskud på kr. 200.000. For det resterende beløb var der optaget lån i Sparekassen Nordjylland.

Tårnet

Ved indvielsen af kirken i 1972 var der ikke noget tårn, men en lille klokkestabel med en klokke.

Klokkestabelen var ikke større end at kirketjeneren næsten måtte ligge på knæ for at ringe med den enlige klokke.



Den første klokkestabel ved Gug Kirke var anbragt efter princippet: Ved jorden at blive... når pengekassen er tom.

Billedet er venligst udlånt af Sønder Tranders menighedsråd.

I efteråret 1977 begynder arkitekterne Exner at tegne det kommende klokketårn, og det rådgivende ingeniørfirma Nellemann at udarbejde de nødvendige beregninger. De færdige tegninger viste et klokketårn, som en kampanile udført i træ med en gulmalet gitterkonstruktion. Farven er dog senere ændret til en blågrå farve.

Tegninger og tilladelse fra Kirkeministeriet til opførelse af tårnet er klar i foråret 1979, men økonomien er ikke på plads, så først i sommeren 1982 påbegyndes tårnbyggeriet. Da man først kommer i gang med tårnbyggeriet går det stærkt. Der holdes rejsegilde i september og den 28. november 1982 kunne tårnet indvies.

Til at holde det 17 meter høje tårn på plads på et meget vindomsust sted i Gug er anvendt 100 tons beton. Stålskelettet er fremstillet af det lokale firma, Kjærs Maskinfabrik.



*Tårnet til Gug Kirke fra 1982 kan godt få folk fra krigens tid til at mindes vagttårne omkring interneringslejrene.
Bemærk den gamle klokkestabel i forgrunden.*

Billedet er venligst udlånt af Sønder Tranders menighedsråd

De 4 klokker

Øverst i kirketårnet er placeret 4 klokker, som er fremstillet på værkstedet ved det franske klokkestøberfirma Pierre Baccards. De kan ringe enkeltvis eller sammen og kan aktiveres fra manøvrerummet i kirken, hvorfra ”låger” til klokkerummet også kan åbnes og lukkes, når der ringes.



Det er ikke, alle der har haft mulighed for at komme op i tårnet og se de 4 klokker og nyde udsigten.

Længst til venstre i billedet ses den mindste klokke på 219 kg der har tonearten d 2, derefter følger den lidt tungere klokke på 274 kg med tonearten c 2, så den tungeste klokke med sine 610 kg og tonearten g 1 og til sidst klokke, der vejer 455 kg i tone a 1.

Sognepræst Jens Brun har forfattet de ”klokkevers” som er indstøbt i klokkenes sider.

Klokkeversene lyder i samme rækkefølge som ovenfor således:

Klokke 1:

JEG ER SOM DU JO KUN EN LYD
ET EKKO AF GUDS NÅDE
GID DEN MÅ ALLE TIDER NU
OG EVIG FOR DIG RÅDE

Klokke 2:

JEG MINDER DIG OM TIDENS GANG
OG DAGENE SOM VIGE
TIL SIDST JEG RINGER NÅR I TRO
DU BÆRES TIL GUDS RIGE

Klokke 3:

JEG KALDER DIG I FEST OG SORG
KUN TAVSHED ER MIN FJENDE
JEG KALDER: OM DU GUD VIL TRO
HAN HAR DIG FAST I HÆNDE

Klokke 4:

JEG RINGER LIV AF NATTENS SENG
OG FRED VED AFTENSTIDE
JEG KALDER DIG TIL HERRENS HUS
AT DU HANS NAVN MÅ VIDE

Tilbygningen

Tilblivelsen af dette afsnit voldte en del betænkeligheder, dels er det kun godt 10 år siden, at tilbygningen blev opført, og dels kunne der blive rippet op i de mange sår, som måske endnu ikke helt var blevet lægt. På den anden side er tilbygningen en del af kirken og dermed hører historien om dens tilblivelse også med i dette hæfte. Helt bevidst har jeg udeladt navngivne personer, der har ytret sig i forbindelse med tilbygningen og kun omtalt myndighedspersoner ved deres stilling.

For at få et indblik i hvad der førte til de mange klager og beskyldninger, der fløj igennem luften i opstartsfasen, må vi se lidt tilbage i tiden.



Luftfoto af området omkring Uglshøj fra ca. 1960

Beplantningen dækker det areal, som blev fredet i 1961

Da Gug kirke blev bygget i 1972, boede der ca. 3000 mennesker i Sønder Tranders sogn. Gradvis er sognet vokset til et indbyggerantal på omkring 9000. Denne vækst betød, at de eksisterende lokaler til sogneaftener, foredrag og undervisning var blevet for små, og der måtte en udvidelse til. Som ved bygningen af kirken gik der også denne gang politik i, om det var bedre at bruge penge på børnehaver, skoler, ældrepleje m.v. eller på en tilbygning til kirken.

I slutningen af 1950'erne og i starten af 1960'erne blev Uglshøjsvej etableret og parcelhuse skød op på arealerne tæt op til gravhøjen Uglshøj. Der var ingen lovgivning, der hindrede, at bebyggelsen kommer tæt på gravhøjen.

Dette forhold blev Fredningsnævnet og Nationalmuseet opmærksomme på og for at hindre yderligere bebyggelse tæt på Uglshøj, blev der indgået en aftale med ejeren af gravhøjen om at frede et bestemt areal.

Så den 19. januar 1961 underskrev Karen Berthelsen på Beatesminde en deklaration, der fredede et nærmere bestemt område ved Uglshøj. Af deklarationen fremgår, at det fredede areal ikke må gøres til genstand for dyrkning, eller opførelse af bygninger, skure, master eller lignende skæmmende indretninger. Fredningen skal dog ikke være til hinder for den almindelige forstmæssige behandling af den på arealet værende skov- og kratbevoksning. Arealets størrelse fremgår klart og tydeligt af det rids, som landinspektørfirmaet Nellemann havde udfærdiget og svarede til det område, der på luftfotografiet fra 1960 er kratbevokset.

Den 18. juni 1969 vedtog Folketinget Naturfredningsloven. Loven fastsætter, at der ikke uden Fredningsnævnets tilladelse inden for en afstand af 100 meter fra fortidsminder må placeres bygninger, skure, campingvogne og lignende, opstilles master, foretages beplantning og ændringer i terrænet eller iværksættes foranstaltninger, der i væsentlig grad kan virke skæmmende på fortidsmindet.

Om man ved planlægning af kirkebyggeriet i 1970-71 ikke er opmærksom på denne nye lov, skal være usagt, men først efter at byggeriet er gået i gang, blev man opmærksom på at der skulle have foreligget en tilladelse fra Fredningsnævnet.

Efter nogle forhandlinger giver Fredningsnævnet sin tilladelse på betingelse af, at der bliver tinglyst en deklaration på de ubebyggede ejendomme omkring kirken, som begrænser udnyttelsen af jorden indenfor en 60 meter zone omkring Uglshøj. Begrænsningen bliver pålagt hele arealet inden for 67,5 m fra højmidten. De bestemmelser, der gælder inden for 100 meter byggelinien i Naturfredningsloven kom til at gælde indenfor 60 meter zonen, endvidere blev der pålagt nogle bestemmelser om vedligeholdelse af arealet og en ret til at foretage udtynding eller fjernelse af træ- eller buskbevoksningen på gravhøjen. På arealet mellem 100 meter zonen og 60 meter zonen giver Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige Fredningskreds tilladelse til, at der må opføres en kirke. Deklarationen der underskrives af hele menighedsrådet, blev tinglyst den 6. juni 1972.

Folketinget besluttede, at Naturfredningsloven den 1. juli 1992 skal afløses af Naturbeskyttelsesloven, og samtidig overgår kompetencen til at give tilladelse i henhold til 100 meter byggelinjen omkring fortidsminder fra Fredningsnævnet til Amtsrådet.

Den 21. januar 1993 søger arkitektfirmaet Exner Nordjyllands Amt om tilladelse til at opføre en ca. 220 m² stor tilbygning til Gug Kirke.

Ud fra de gældende vejledninger og de fremsendte tegninger giver Nordjyllands Amt den 27. januar 1993 tilladelse til at gennemføre projektet. De i henhold til loven klageberettigede, bliver samtidig orienteret om tilladelsen. Ved klagefristens udløb den 25. februar 1993 er der ikke indkommet klager over tilladelsen.



Et udpluk af de mange avisoverskrifter fra sommeren 1995

Som nævnt ligger kirken i område D i byplanvedtægt nr. 48, hvor det er fastsat, at området er udlagt til præstebolig, skole, idrætsplads, vuggestue, børnehave o. lign., samt til kirke uden begravningsplads. Aalborg Kommune giver den 29. september 1995 dispensation til opførelse af tilbygningen til Gug Kirke, denne afgørelse bliver anket til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet kan i henhold til planloven, kun afgøre klager over retslige spørgsmål, medens skønsmæssige spørgsmål ikke kan påklages.

Aalborg Kommune kan meddele dispensation fra bestemmelserne i en byplanvedtægt, såfremt dispensationen ikke er i strid med principperne i vedtægten. Det vil sige, at såfremt de fastsatte formålsbestemmelser og anvendelsesbestemmelser i byplanvedtægten ikke bliver tilsidesat, så kan kommunalbestyrelsen give dispensation.

Da Naturklagenævnet vurderer, at der ingen mangler er i kommunens retslige afgørelse, stadfæster nævnet dispensationen.

Så efter at sagen havde været forelagt i Indenrigsministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Nordjyllands Statsamt, og de relevante klagemyndigheder, kan byggeriet gå i gang den 3. januar 1996.



Håndværkerne er i gang med opførelsen af tilbygningen i foråret 1996.

Billedet er venligst udlånt af Sønder Tranders menighedsråd.

Tilbygningen er tegnet af arkitekterne Inger og Johannes Exner og arkitekt Leif Høegh fra firmaet Dall og Lindhardtson.

Ved tilbygningen i 1997 fik Gug Kirke et nyt kropsligt led mod syd og et glastag, der hæver sig op over såvel tilbygning som den gamle del af kirkeanlægget. Materialevalget tager fortsat udgangspunkt i portlandcementen, men medens den gamle facade bærer aftryk af skrå brædder, præges den ny bygning af en facade af vandret støbestruktur udført i brede striber, skiftevis glatte og ru og med vinduesglas isat i de glatte striber. I den gamle del af kirken består loftet af vandrette betonbjælker, medens loftet i den nye tilbygning er udført med krumme beton hvælvinger. Tilbygningen er i to etager, en stueetage med køkken og en stor sognesal og en kælderetage med et mindre møderum til konfirmandundervisning. De to etager er forbundet ved hjælp af en vindeltrappe og en elevator.

Hæder til Gug Kirke:

I 1976 modtog Gug Kirke på "arkitekturens dag" Aalborg Kommunes bronzepalquette og hædersbevisning. Konklusionen på normeringen lød:

"Det er lykkedes arkitekterne at skabe en markant, kraftfuld kirkebygning, hvis robuste betonfacader vidner om god sans for betonmaterialets æstetiske muligheder."



*De synlige beviser på
hæderen som er tildelt
Gug Kirke*



Den 1. oktober 1997 hædrede Aalborg Kommune tilbygningen med en bronzepalquette til opsætning på bygningen og Exners Tegnestue blev hædret med medaljer.

I Aalborg Kommunes motivering for præmieringen hed det bla:

"I Gug Kirkes tilbygning op mod den gamle kæmpehøj Uglshøj, sætter arkitekterne de nye lokaler, sognesal, konfirmandstue m.fl. i sammenhæng med byggeriets første del via et glasoverdækket adgangsareal, der giver adgang til de nye menighedslokaler. Tre bueoverdækkede bygningsdele i beton udgør den fysiske ramme i stue- og kælderplan. Udvendig opleves tilbygningen med en elegant vandret variation over henholdsvis glat og ru beton med vinduesfelter i det glatte lyse bånd, i modsætning til den skråstillede markering i betonen på 1. etape. Indvendig fremstår rummene med lys gasbeton med beton som baggrund. Trappe og elevator giver et frisk farveindslag i det lyse, åbne og beskedne adgangsareal. El-belysningen med de mange små armaturer udtrykker en fascinerende mangfoldighed overalt i kirkebygningen, både når den opleves inde og udefra.. Komiteen for præmiering af gode og smukke nybygninger m.v. præmierer udvidelsen for den legende elegante anvendelse af beton, enkeltele, rum disponering m.m. som sætter udvidelsen ind i den spændende helstøbte arkitektur, Gug Kirke er."



Kirkens indretning

Ønsker man at komme ind i Gug Kirke er der 3 muligheder, 2 i den oprindelige kirke og 1 i tilbygningen der fører ind til sognesalen. I den oprindelige kirke talte man om den nedre og øvre indgang på grund af den niveaumæssige forskel. Lad os tage en rundgang i kirken ved at starte ved den nedre indgang eller hovedindgangen til kirken. Åbner man den sydlige store tunge grå zink dør træder man direkte ind i våbenhuset. Til højre findes en afskærmet venteplads for dåbsfolk, konfirmander, et sakristi og et mindre rum. Den nordlige af de 2 store zinkdøre fører ind til kapellet. Åbner vi døren ind til kirkerummet, står vi i et næsten kvadratisk rum, med en lang gang/rampe til venstre og en stor betonvæg til højre. Bag betonvæggen findes et mindre område, som står i forbindelse med sakristiet. Går man lidt længere frem i kirkerummet, har man orgelet til venstre, og en større bænkegruppe til menigheden. Bænkene er af beton med hynder og runde rygstød, der kan vippes, så man kan sidde orienteret i modsat retning, hvis sideskibet benyttes til koncerter eller lignende.

Til højre har man gulvareal, som kan møbleres med løse stole, eller også kan arealet benyttes ved arrangementer i kirken. Længere fremme til højre er prædikestolen placeret, og endnu længere fremme er alteret placeret i en nicheagtig udbygning. Denne udbygning bevirker, at der bag alteret falder et kraftigt lys ind fra en stor lodret spalte og et ovenlys.

Går vi længere frem støder vi ind i døbefonten, som står foran et stort vindue.

Drejer man sig mod venstre, og er skydevæggen ikke trukket for, kan man se kirkeskibet på et niveau ca. 1 meter højere end gulvet i kirkerummet. 2 små trapper fører op til kirkeskibet.

Går man tilbage og op ad rampen, kommer der på højre hånd lige efter orgelet en gang, som fører ind til kirkeskibet. Gangen giver også adgang til orgelet og en garderobe.

Forsætter man op ad rampen, kommer der endnu en gang på højre hånd, som fører dels til trappen til kælderen, en garderobe og pejsestuen. En skydevæg mellem pejsestuen og kirkeskibet gør det muligt at gøre kirkerummet endnu større, således at der samlet kan være 355 personer i kirken.

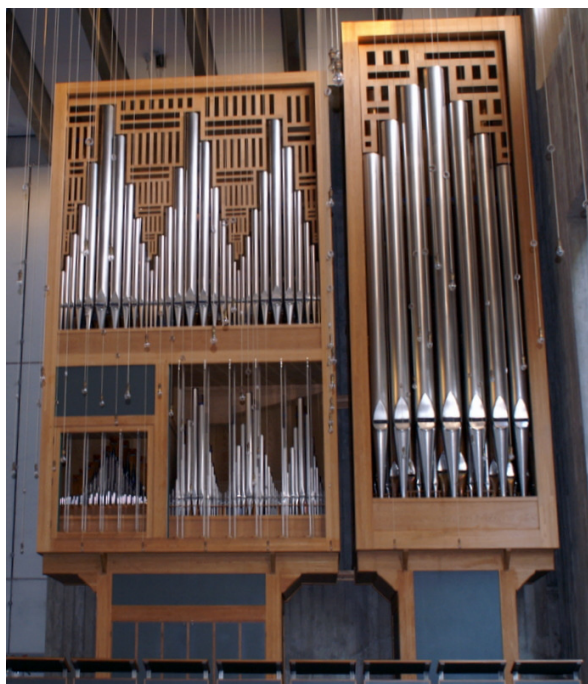
Endnu længere op ad rampen har vi et garderobeområde og toiletter samt endnu en gang ind til højre, som fører ind til kordegnekontoret. Til dette område er der adgang udefra igennem den oprindelige øvre indgang til kirken.

For enden af rampen findes en dør, som fører ind til mellemgangen i tilbygningen fra 1996. I denne mellemgang er der et indgangsparti med en elevator, som sammen med en stor rund gul ståltrappe giver adgang til kælderen. Denne mellemgang er udført med glas i gavlene og taget.

Til venstre for det gangareal findes et køkken og en sognesal.

I kælderen findes lokaler til konfirmandundervisning og kirkens oprindelige krypt.

Orgel



Længst til højre står ”pedaltårnet” adskilt fra det øvrige orgel, med de største og dybeste af orglets piber.

Til venstre ses orgelhuset med 3 værker. Øverst ses hovedværket, der bl.a. indeholder orgelets grundstemme. Derunder yderligere 2 selvstændige værker, begge dækket af bevægelige sveller af plexiglas, hvorved man kan regulere lydstyrken ved hjælp af et par fodpedaler.

Det var et midlertidigt koncertorgel der blev anvendt ved indvielsen af kirken og frem til 1978, hvor det blev det afløst af det orgel, som ses i kirken i dag.

Facaden på orgelet er ligesom resten af kirken tegnet af arkitekterne Inger og Johannes Exner og bygget af orgelbyggerfirmaet Bruno Christensen og sønner, Terkelsbøl.

Orgelet indeholder 33 stemmer fordelt på 3 manualer og pedal. I overensstemmelse med barokkens tradition er orgelet opdelt i flere værker, og som det ses af facaden, er Gug Kirkes orgel opdelt i hoved-, bryst-, svelle- og pedalværk.

Opstillingen af orgelet blev påbegyndt i oktober 1977 og blev afsluttet umiddelbart før indvielsen den 5. februar 1978. Det gamle orgel blev solgt til Give Kirke.

Under afholdelse af festen i forbindelse med indvielse af orgelet blev sognepræst J. Nøhr Sørensen syg og døde kun 5 ½ år efter at Gug Kirke var blevet indviet.

Kirkevejen.

Kirkevejen eller kirkestien er en gammel betegnelse for de veje og stier, som befolkningen brugte når de søgte kirken, og der har igennem tiden været mange retssager mellem lodsejer og kirkegænger, når vejen eller stien var opløjet og fjernet.

Kirkevejen til Gug Kirke starter ved Byplanvej, og i efteråret 1978 blev det diskuteret, hvad strækningen skulle hedde. Forslaget ”Gug Kirkevej” var fremme, men efter sognepræst J. Nøhr Sørensens død får vejstrækningen navnet ”Nøhr Sørensen Vej”.

Alter

Et alter er både et bord og offersted. Alteret i Gug Kirke er udformet som bord med fire ben. For at fremhæve symbolikken i nadverbordet/spisebordet er der foroven i bordpladen indstøbt 12 tallerkner, en for hver af de 12 disciple.

Alteret er kvadratisk og står på et kvadratisk podie med lige god plads til alle sider. Der er således mulighed for at præsten kan stå bag alteret med front mod menigheden.

I forbindelse med grundstensnedlæggelsen indskrev de personer, som var aktive i etableringen af kirken sig i historien ved at præge deres navne i den våde beton omkring podiet.



*Alteret består af en stor betonplade, som er sammenstøbt med de 4 betonben.
I alterbordet er indstøbt 12 musselmalede tallerkener.*

Altersølv:

Altersølv, består af en alterkalk, kande, oblatæske og disk. Altersølv, er tegnet af arkitekterne Inger og Johannes Exner og fremstillet af guldsmed Bent Exner, Kaas. Kalken er lueforyldt indvendig, hvilket vil sige at guldsmed Bent Exner, som var den eneste der mestrede den teknik, legerede fint guld med kviksølv til guldamalgal, således at guldamalgalen får en konsistens der minder om pasta, der er blevet smurt på kalkens indvendige side. Kviksølvet er dampet bort og tilbage er en mat overflade af guld, der poleres skinnende med et blankt stykke stål. En sådan overflade skulle kunne holde i flere hundrede år.

Alle 4 sølvdele står med den naturlige hamrede overflade, der efterlades af de tusindvis af hammerslag, der skal til for at skabe formerne. Bent Exner blev født den 12. november 1932 i Hald og døde den 23. august 2006 i Tranekær ved Pandrup. Han var udlært som guldsmed, og ved eksamen bestod han med sølvmedalje.



Altersølv med alterkalken til venstre, oblatæske, et alterbæger, alterkalken og næsten skjult af biberne disken.

Døbefont

Døbefonten er også en kvadratisk betonplade på 4 ben, men i modsætning til alteret er bordet hulet, således at det har været muligt at indstøbe en oval rustfri stålplade, som udgør dåbsfadet.

Døbefonten er forsynet med en ”utæt” hane, hvorfra der hele tiden drypper vand ned i dåbsfadet og fra dråben breder ringene sig ud som et symbol på noget levende. Arkitekterne har ved skabelsen af døbefonten ønsket at symbolisere ”Det levende vand”. Dråben falder dog ikke centreret i dåbsfadet, som et symbol på at mennesket ikke er det centrale, og at der i livet er perioder med ubalance.

I den katolske kirke er det vand, der bruges velsignet og indviet, mens dette ikke er tilfældet i den evangelisk-lutherske kirke. I gamle dage var det sådan, at det vand der blev brugt i kirken bl.a. dåbsvandet, ikke bare måtte smides ud, men skulle returneres direkte til jorden igennem et sacrarium, det vi dag vil kalde en faskine.

Denne gamle tradition ønskede arkitekterne at genoplive ved at lade vandet fra dåbsfadet fra et lille overløb løbe ned ad en kæde, igennem en golvrende og ud i det fri, hvor det returneres til jorden igennem den stenfaskine der står umiddelbart uden for kirkemuren.



Døbefonten er en betonplade med en huling i, som er beklædt med en rustfri stålplade.

Ved det forreste ben ses en lille bue som er starten på golvrenden.

Prædikestolen

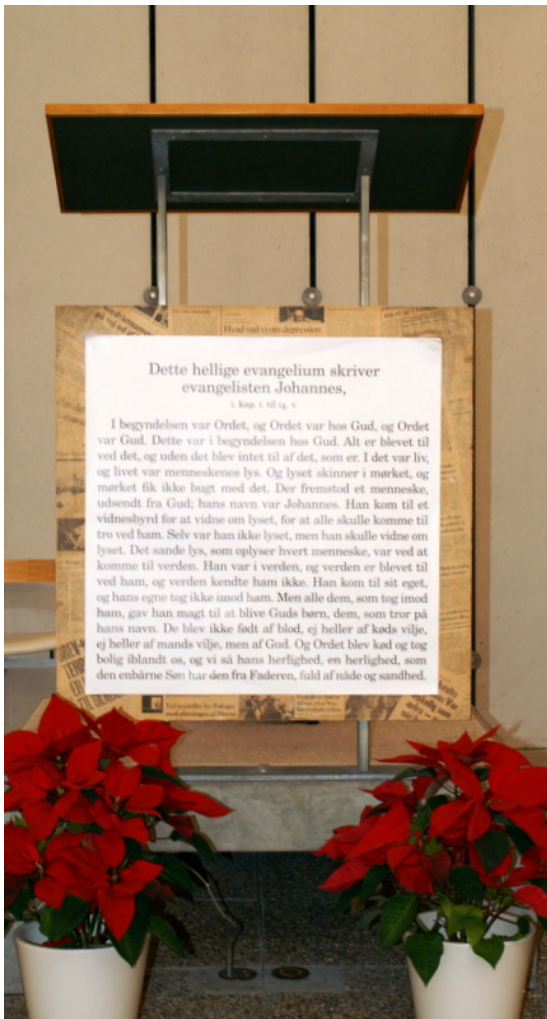
I hovedparten af danske kirker er prædikestolen placeret til højre for menigheden og alteret i midten for menigheden, men i Gug Kirke har man valgt, at ordet er det centrale, og derfor også skal komme et centralt sted fra, mens de kirkelige ritualer får en placering til venstre for menigheden.

Prædikestolen er også udført som en betonplade med en forplade af træ. På forpladen er Johannesprologen opklæbet på en baggrund af avisartikler, som fortsætter på bagsiden.

Arkitekterne ønskede med den centrale placering af prædikestolen at symbolisere, at ordet er det centrale – at Guds ord er det centrale, derfor sidder Johannesprologen på forsiden, mens menneskets ord i form af avisudklip er på bagsiden.

Lørdagen før kirkens indvielse var arkitekterne i Gug for at gøre prædikestolen færdig, de havde købt dagens avis for at bruge nogle af artiklerne til at skabe deres ide/symbolik med ”Guds ord og menneskets ord”.

Det blev til næsten den prædikestol som vi ser i dag, der er dog ændret en lille detalje, idet arkitekterne havde brugt en artikel med en stregtegning af en nøgen kvinde. Dette udklip var menighedsrådet ikke meget for, hvorfor figuren på den endelige prædikestol er delvis tildækket af et andet avisudklip.



Prædikestolen er også udført i beton med en forplade af træ.

Prædikestolen er trods sin vægt af en flytbar type.



Illustrationen af menneskets ord i starten af 1970'erne, havde også lidt med frigørelse at gøre.

Den nøgne kvinde måtte dog tildækkes af en ”(p)rotest-bombe” før hun blev accepteret af menighedsrådet.

Gug Kirkes udsmykning:

Når man træder ind i kirke salen, er det spillet mellem dagslyset og skyggerne, man først lægger mærke til. Når det elektriske lys bliver tændt, er det den ”stjernehimmel”, som dette lys giver, der fanger ens opmærksomhed. Den to meter høje skulptur af Henrik Starcke på den grå betonvæg træder i starten ikke frem, men når man først er bænket og lader blikket gå på opdagelse i kirkerummet, får man nær indgangen, højt oppe i et poetisk samspil med den grove betonvæg øje på en smuk, næsten middelalderlig forfinet, svævende træskulptur, en kvindeskikkelse med oprakte arme og en flyvende fugl. Skulpturen benævnes kort ”Kvinde med fugl”. Men skulpturen er meget mere end det, idet den kan forstås som en ”fredsengel” – svarende til ”fredsduen” over mange historiske prædikestole i danske kirker. Figuren i Gug Kirke er udført af billedkunstneren Henrik Starcke, som et forarbejde til den skulptur, der i dag udsmykker Formynderskabrådets Rådssal i FN-bygningen i New York. Her forkynder skulpturen fredens budskab for store mænd forsamlede fra verdens nationer. I Gug forkynder søsteren samme budskab for de mennesker, der kommer her. Skulpturen er skænket af Kristine og Jens Hansen, Theashaab.

Henrik Starcke

”Kvinde med fugl”

*Skænket af
Kristine og Jens Hansen
Theashaab*



Henrik Starcke (16. april 1899 -5. juni 1973) var oprindeligt uddannet som maler på Kunstakademiet i 1924, men det var som billedhugger, han fandt sin udtryksform. Hans materialevalg var ofte utraditionelt og overraskende, ligesom hans stil, som betegnes som fantasifuld og fabulerende. Han er søn af professor Carl Nicolai Starcke og bror til politikerens Viggo Starcke.

Rådssalen i FN blev doneret af Danmark og indrettet af møbelarkitekten Finn Juhl. Henrik Starckes skulptur er udført i træsorten teak.

Da FN begyndte sit arbejde, umiddelbart efter anden verdenskrig, var der flere steder i verden områder med befolknings- og mindretalsgrupper som ikke var frie. Der var områder med undertrykte befolkninger, som ikke havde et nationalt tilhørsforhold.

Nogle af disse områder var allerede opstået efter Første Verdenskrig og andre blev løsrevet fra deres tilhørsstater som resultat af Anden Verdenskrig. Ved FNs oprettelse blev disse områder lagt ind under FNs beskyttelse som formynderskabsområder. Alle disse minoritets grupper ønskede fred, og det største symbol på fred er "Fredsenglen", hvorfor Henrik Starcke skabte skulpturen til FNs Rådssal.



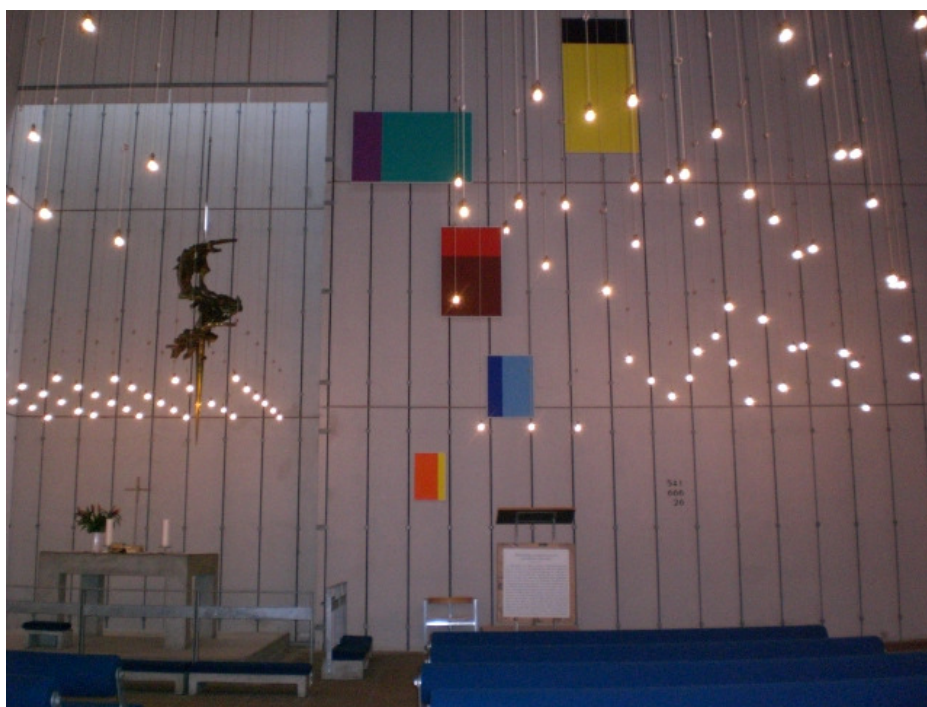
*Rådssalen for
Formynderskabsrådet.*

*Henrik Starckes skulptur
ses midt i billedet.*

*Skulpturen kom på et
frimærke udgivet af FN i
1968*



Johannes Exners alterudsmykning fra kirkens indvielse var ikke tænkt som en blivende udsmykning. I 1992 kontaktede menighedsrådet billedhuggeren Hein Heinesen med henblik på at få ham til at lave et udkast til en alterudsmykning. Hein Heinesen, der også er uddannet teolog, ville gerne inddrage maleren Stig Brøgger i arbejdet. Efter at udkastet var godkendt af menighedsrådet og af kirkens arkitekter, blev skulpturerne udført. Pinsedag 1996 blev udsmykningen indviet af biskop Søren Lodberg.



*Hein Heinesens skulptur
og Stig Brøggers
malerier fra 1996*

Sognepræst Hanne Pahuus har i jubilæumskirkebladet i 1997 givet et meget præcist billede af kunstværkerne og deres samspil med kirken, hvorfra følgende citeres:

”Hein Heinesens skulptur og Stig Brøggers malerier rummer på samme måde som kirkens arkitektur en henvisning til en større og anden virkelighed, end den vi umiddelbart ser. Kunstnerne taler om, at der er sprækker i deres kunst, sprækker ind til noget større. Der er ro over deres skulptur og malerier, men samtidig er der også bevægelse. Både malerierne, som hænger bag prædikestolen, og skulpturen, der hænger over alteret, former en spiralagtig bevægelse. Det skaber igennem malerier og skulptur en forbindelse mellem prædikestol og alter, mellem ordets og nadverens forkyndelse. Skulpturens og maleriernes bevægelse peger med en spids ned på alterbordet.”

*Hein Heinesens skulptur der blev indviet pinsedag i
1996.*

*Skulpturen er støbt i bronze og formet som en spiral,
der bevæger sig op i rummet.*

*Den består både af organisk lignende former, af
geometriske former og tre korslignende former.*

*Skulpturen henviser til de sider af vores verden, som vi
kan se, men ikke røre ved som skyer, røg og ild.*

*Den blankpolerede spids griber og reflekterer lyset og
bliver derved et symbol på ”Gud er lys, og der er intet
mørke i ham”*



”Havet” af Britta Bertelsen, som menighedsrådet erhvervede i 1986, hænger i venteområdet i våbenhuset.



Britta Bertelsen

”Havet”

Da kirken skulle tages i brug, var pengekasen næsten tom, og der var ikke råd til en alterudsmykning, hvilket Johannes Exner rådede bod på ved at udskære et krucifiks af en rusten bilbund.

Krucifikset prydede alteret i næsten 24 år og har nu sin placering på vestvæggen i den nye hall.



*Johannes Exner
Alterudsmykning fra 1972.*

Siden 1990 har tekstilkunstneren Ulla Helga Iversen været medlem af kunstnergruppen GUG GRUPPEN 81, som årligt afholder en kunsthåndværkerudstilling i Gug Kirke.

Under forberedelserne til udstillingen i 2002 var Ulla Helga Iversen sammen med sin familie på en ferietur til Milano, hvor hele familien omkom i forbindelse med en tragisk flyulykke. Ulla Helga Iversen var født i 1958 og omkom i 2001.

Hendes tre værker er skænket til Gug Kirke af hendes arvinger og er ophængt i trappegangen til kælderen.

*Ulla Helga Iversen
"Våbenskjoldafledninger"*



Med til kirkens udsmykning hører også fire messehagler, som er udformet af Stig Brøgger og syet i silke af syersken Inge Lise Bajusz. De fire liturgiske farver, violet, grøn, rød og hvid er anvendt på alle messehagler, men med en overvægt af den ene af de liturgiske farver på hver enkelte.

Ved præsentationen den første søndag i advent 1997, skrev kunstneren Stig Brøgger.

”Min udformning og dermed min fortolkning af de fire messehagler kan sprogligt formuleres på følgende måde, og det må nødvendigvis blive meget generelt:

Den HVIDE: Guds hellighed, Det hellige, Fest.

Den RØDE: Helligånden, martyrerne. Ild, ildtunger, blod.

Den GRØNNE: Vækst, mangfoldighed.

Den VIOLETTE: Kristi død. Faste, magerhed, streghed, bod, bedring, forventning.

Hver enkelt messehagel må betragtes med et billedmæssigt udtryk – en billedmæssig enhed, som nærmer sig de sproglige betydninger, men er åben for tekstens forkyndelse og den enkeltes forestilling. Fire forskellige billedmæssige udtryk, som hver især har et forskelligt indhold, som er frembragt ved farver, former og stofligheder”.



Kordegner Knud Erik Laursen og kirketjener Marie Laursen indskrev sig i Gug Kirkes historie ved den 28.11.1971 at skrive deres navne i soklen omkring alteret i forbindelse med indvielsen af kirken.

Menighedsrådets formænd i Gug Kirkes tid:

Anders Gundersen	1972 -1973
Niels Alfred Andersen	1973 -1986
Ellen Bruun	1986 -1990
Lizzi Christiansen	1990 -1995
Kirsten Gammelgaard	1995 -2000
Bodil Engers	2000 -2003
Bent Jansson	2003 -

Kordeg:

Knud Erik Laursen	1978 - 2002
Christen Lassen	2002 - 2004
Brita Kjær Jensen	2005 – 2006
Inge Metha Kjeldsen	2007 - 2008
Vibeke Nielsen	2008 –

Kordegassistent:

Benny Birkemose Kongsgaard	1978 - 1993
----------------------------	-------------

Embedsmænd ved Gug Kirke:

Organist:

Inger Marie Troelsen	1972 - 2007.
Anne Mette Vennegaard	2008 -

Kirketjener:

Knud Erik Laursen	1972 - 1978
Marie Laursen	1978 - 2002
Marie Døssing Bak	2002 - 2005
Frede Uttrup	2005 -

Kirkesanger:

Henning F. Jensen	1972 - 1978
-------------------	-------------

Kirketjenerassistent:

Ruth K. Jensen	1978 - 2005
----------------	-------------

Kilder

Trap Danmark 4, bind
 Historisk Samfund for Aalborg amt 1966
 Kirkens protokoller på Landsarkivet i Viborg
 Indbydelse fra menighedsrådet i forbindelse med Jens Bruns 25 års jubilæum
 Kirkeavisen i forbindelse med 25 års jubilæum i 1997
 Kirkeavisen for Sønder Tranders-Gug sogn, mange numre og årgange.
 Avisartikler om Gug kirke opstillet på Gug - Sønder Tranders Lokalhistoriske Arkiv
 Vejgaard Kirke 70 år.
 Sankt Markus Kirke 1933-2008.
 Vilkår for Liv og vækst, Menighedsrådsloven 1903-2003 af Liselotte Malmgart

Lokale skillinger til Lokalhistorisk Forening Fra en gammel Bank i nyindrettede lokaler



Få et godt tilbud kontakt
Spar Nord Gug, Fælledvej 1
Tlf. 96 33 01 80
e-mail: gug@sparnord.dk



spar Nord

På gensyn i
Spar Nord Gug
www.sparnord.dk